

Veiledning modellvedtekter medlemsforeninger for DNT

Modellvedtektene er en mal for DNTs medlemsforeninger. Modellvedtektene er en anbefaling basert på god foreningsskikk og praksis i DNT.

Noen paragrafer er obligatoriske å følge (de som er markert i gult), andre paragrafer kan erstattes med egne formuleringer så lenge de ikke bryter med DNTs vedtekter (de som ikke er markert i gult). Medlemsforeningene lager sine egne vedtekter og/eller endrer disse slik de selv ønsker, så lenge de ikke bryter mot DNTs vedtekter og medlemskapsavtale.

DNT vedtok nye vedtekter på landsmøte 2023. De bestemmelsene som er obligatoriske etter vedtak på DNTs landsmøte i 2025 er markert med gult.

Organisasjonens navn

Det offisielle navnet for foreningen og eventuelt foreningens logo tas inn i overskriften.

§ 1 FORMÅL OG ORGANISASJON

§ 1.1 Formål

Paragrafen beskriver foreningens oppgaver og arbeidsområde. Et minimum er å følge DNTs formålsparagraf som står beskrevet i modellvedtektene. Den enkelte forening kan likevel velge å supplere disse, så fremt tilleggene ikke kommer i konflikt med de obligatoriske delene. Foreningens oppgaver og virke kan også beskrives nærmere i formålsparagrafen eller som en underparagraf (se punkt 4.2 i medlemskapsavtalen). Husk at en forening alltid vil være i noe endring – vær litt generell i beskrivelsen av formålet.

§ 1.2 Organisasjon

Paragrafen skal beskrive foreningens tilknytning til forbundet DNT gjennom en medlemskapsavtale med DNT sentralt. Det skal også beskrives i denne paragrafen hvordan samarbeidet mellom forening og lokallag er regulert (f.eks gjennom en samarbeidsavtale, veiledning eller retningslinjer). Disse bestemmelsene skal tas inn også i foreninger som ikke (enda) har et lokallag.

Medlemskapsavtalen har i § 4.2.1 bestemmelser om hvordan et lokallag skal organiseres. Dette trenger ikke tas inn i vedtektene, men foreningen må i en samarbeidsavtale eller på annen måte påse at disse kravene oppfylles av lokallagene.

§ 1.3 Medlemskap

Paragrafen skal beskrive hvordan man blir medlem i foreningen, hvem som kan bli medlem og hvem som har forslags- og stemmerett på årsmøtet. For at en person skal regnes som medlem, må medlemskapet være basert på samtykke og kontingenten må være betalt. Noen foreninger opererer også med at man må ha vært medlem i minimum 4 uker for å kunne avgi sin stemme på årsmøtet. Foreningene står fritt til å legge inn en slik bestemmelse dersom det er ønskelig.

Dersom foreningen har tilknyttede lokallag skal det også beskrives at disse medlemmene er tilknyttet medlemsforeningen.

De enkelte medlemmene i medlemsforeningene skal ha gjensidige medlemsrettigheter ved besøk på andre medlemsforeningers hytter og ved deltakelse på medlemsforeningers turer, kurs og andre tilbud.

Alle personlige medlemmer er medlem i sin medlemsforening og utøver sine medlemsrettigheter der, og evt i tilknyttet lokallag. Ingen enkeltpersoner er formelt sett medlem i DNT sentralt eller i DNT som forbund. Likevel skal det i vedtektene tas inn en bestemmelse om at medlemmene også er DNT medlem, som et uttrykk for at alle skal tilhøre fellesskapet.

Det er et av kriteriene i tildelingen av frifondmidler at alle medlemmer i organisasjonen må ha fulle demokratiske rettigheter fra fylte 15 år.

§ 2 ÅRSMØTET

§ 2 er mye brukte regler om årsmøte og organiseringen av dette. Som en forening må medlemsforeningen ha et årsmøte med medlemsdemokrati. Bestemmelsene her er likevel ikke obligatoriske. Foreningen kan velge å organisere sitt årsmøte osv. på andre måter forutsatt at det er i samsvar med norsk lov.

§ 2.2 Deltakelse og stemmerett

Paragrafen beskriver hvem som kan delta på årsmøtet. Det anbefales at ingen har mer enn en stemme og at stemmegiving ikke kan skje ved fullmakt. Likevel er det vanlig i mange foreninger å åpne for stemmegiving ved fullmakt.

§ 2.3 Innkalling

Paragrafen beskriver når årsmøtet holdes og på hvilken måte man kaller inn til årsmøtet. Innkallingen skal offentliggjøres enten ved annonsering i lokalavis eller på betryggende digital måte. Hvilke metoder som skal benyttes for innkallingen endres raskt i tråd med teknologisk utvikling, og bør derfor ikke spesifiseres helt konkret i vedtektene. Det bør tilstrebes å nå ut til alle medlemmene per e-post eller andre kanaler, i tillegg til kunngjøring i sosiale medier og med andre midler som når bredt ut blant medlemmene.

Foreningen står selv fritt til å sette fristene ut ifra eget behov så lenge det er innen rimelig tid før årsmøtet.

Fristen for å fremme forslag til saker på årsmøtet bør settes i god tid før selve årsmøtet, slik at styret får tid til å vurdere forslag som kommer inn før årsmøtedokumentene skal sendes ut. Dersom styret har møter med jevne mellomrom, kan det være greit å gi mulighet til behandling på to styremøter før årsmøtet.

§ 2.4 Frister

Paragrafen beskriver fristen for å melde inn forslag til saker som ønskes behandlet på årsmøtet. Det bør også beskrives når fullstendig saksliste og andre nødvendige saksdokumenter gjøres tilgjengelig. Foreningen står selv fritt til å sette disse fristene ut ifra eget behov så lenge det er innen rimelig tid før årsmøtet.

§ 2.5 Årsmøtets oppgaver

Paragrafen beskriver hvilke faste saker som skal behandles på årsmøtet. Årsmøtet behandler blant annet regnskap og årsmelding for foregående år og handlingsplan og budsjett for kommende år

(punkt c), i tillegg til å velge valgkomité og styre, og eventuelle endringer i foreningens vedtekter. Foreningen bestemmer selv om man ønsker en valgkomite eller en annen ordning. I et godt organisasjonsdemokrati er det gode grunner for å ha en valgkomite.

§ 2.6 Ekstraordinært årsmøte

Paragrafen beskriver fremgangsmåten for å kalle inn til og avholde et ekstraordinært årsmøte. Dette møtet skal utelukkende behandle saken det er blitt kalt inn for å behandle. Det er lurt å skrive noe om hva som skal til for at det blir innkalt til ekstraordinært årsmøte. Det kan for eksempel være at et visst antall, eller en viss andel, av styremedlemmer eller medlemmer ber om det. Antallet medlemmer eller prosentvis andel av medlemmer som må til for å kreve et ekstraordinært årsmøte må tilpasses foreningens størrelse.

§ 3 STYRET

§ 3.1 Styrets myndighet og oppgaver

Paragrafen skal beskrive hva som er styrets myndighet og oppgaver mellom årsmøtene.

Modellvedtektene legger opp til at nestleder velges av styret selv, blant dets medlemmer. Foreningen kan også i vedtektene bestemme at nestleder velges direkte på årsmøtet. I så fall bør dette innarbeides også i § 2.5.

Dersom det er aktuelt bør det også beskrives at det er styret som ansetter og fastsetter arbeidsvilkårene for daglig leder.

§ 3.2 Sammensetning og valg av styret

Paragrafen skal beskrive at foreningen har et styre og dets viktigste oppgaver. Det bør også beskrives hvordan foreningens styre velges, og hvor mange medlemmer styret skal ha. Det er vanlig at et styre består av minst fem personer, blant annet styreleder og nestleder.

Det anbefales også å beskrive maksimal funksjonstid som henholdsvis leder eller medlem i styret og hvor lenge man samlet kan ha slike verv i foreningen. Dette for å sikre et sunt styresett og rullering på styreplassene i foreningen, samt for å forhindre at styreleder eller styremedlem sitter på ubegrenset tid. Foreningen bestemmer selv maksimal funksjonstid i sine vedtekter dersom dette er aktuelt.

§ 3.3 Styrets arbeid

Paragrafen bør beskrive hvor mange fra styret som må være til stede for at styret skal kunne ta gyldige beslutninger samt hvordan innkalling og referat fra styrets møter skal tilgjengeliggjøres for foreningens medlemmer. Dersom foreningen ønsker det, kan en formulering om styreinstruks legges inn under denne paragrafen.

§ 3.4 Arbeidsutvalg

Dersom det er aktuelt for foreningen, bør det under denne paragrafen beskrives sammensetning og instruks for arbeidsutvalget. Normalt utgjør styrets leder og nestleder arbeidsutvalget i foreningen.

§ 3.5 Signatur

Paragrafen bør beskrive hvordan foreningen forpliktes ved underskrift. Det er vanlig at styrets leder og nestleder forplikter foreningen gjennom underskrift i fellesskap. Lederen eller nestlederen forplikter også foreningen i fellesskap med to av styrets øvrige medlemmer. Daglig leder kan også inkluderes/erstatte et styremedlem dersom det er mer hensiktsmessig for foreningen.

For foreninger med ansatt daglig leder kan det være praktisk å gi denne prokura, som registreres i foretaksregisteret. Prokura trenger ikke bestemmes i vedtektene.

§ 4 MEDLEMSKONTINGENT

Medlemskontingent fastsettes og innkreves av DNT sentralt, etter vedtak på landsmøtet i 2023.

§ 5 VALGKOMITEEN

§ 5.1 Sammensetning og valg av valgkomiteen

Paragrafen er obligatorisk, den skal beskrive hvordan valgkomiteen velges og hvordan den er sammensatt, men formuleringen er opp til foreningen å definere. Styret i foreningen bør innstille til valg av valgkomiteen. Som alternativ kan man ha en ordning der det er valgkomiteen selv som innstiller på valg av medlemmer til denne. Det har den ulempe at medlemmer av valgkomiteen vil være inhabile ved behandlingen av spørsmål om gjenvalg av seg selv.

Det anbefales også å beskrive maksimal funksjonstid som henholdsvis leder eller medlem i valgkomiteen og hvor lenge man samlet kan ha slike verv i foreningen. Foreningen bestemmer selv maksimal funksjonstid i sine vedtekter dersom det er aktuelt.

§ 5.2 Valgkomiteens myndighet og oppgaver

Dersom det er aktuelt, skal valgkomiteen innstille til valg av styret. Årsmøtet (eller styret) fastsetter retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

§ 6 INHABILITET

I paragrafen om inhabilitet er det viktig å poengtere at et medlem av styret, valgkomiteen eller daglig leder ikke kan være med på å behandle eller avgjøre spørsmål der vedkommende eller dens nærstående må regnes å ha en klar personlig eller økonomisk særinteresse i saken.

§ 7 HEDERSTEGN

Paragrafen viser til at styret kan dele ut lokale utmerkelser/statutter til personer som har gjort en særskilt innsats for foreningen. Her kan det også skrives mer utfyllende hvis man ønsker, ved at for eksempel medlemmer av foreningen kan foreslå kandidater innen en gitt frist.

§ 8 OVERTREDELSE AV DNTS REGELVERK

Paragrafen viser til hvordan foreningen skal behandle tvister og overtredelser av DNTs regelverk. Dette følger bestemmelsene i DNTs vedtekter. Så langt det lar seg gjøre skal styret behandle slike saker. Landsstyret eller domsutvalget kan også behandle saker dersom det er behov for det iht. DNTs vedtekter § 12.2. Styret eller Landsstyret kan beslutte å gi klagen oppsettende virkning.

§ 9 OPPLØSNING AV MEDLEMSFORENING

Paragrafen bør beskrive fremgangsmåten for en eventuell oppløsning av medlemsforeningen. Paragrafen må beskrive hva som skjer med foreningens eiendom og penger etter oppløsningen.

Eiendom og penger skal ikke gå til enkeltpersoner. Midlene skal overføres til en annen medlemsforening eller til DNT sentralt.

§ 10 VEDTEKSENDRINGER

Endring av vedtektene kan bare skje på et lovlig innkalt årsmøte, og det må være et flertall av medlemmene som ønsker endring – det er et minimumskrav om to tredjedels flertall i årsmøtet for at vedtektene skal endres (noen foreninger opererer med $\frac{3}{4}$ flertall for enkelte paragrafer). Dette er fordi det skal være en litt høyere terskel for å endre foreningens ”grunnlov” og for at det skal være bred enighet om endringene.

Etter vedtak på DNTs landsmøte i DNT er en del av bestemmelsene i disse modellvedtektene obligatoriske for å sikre enhetlig praksis om en del av de grunnleggende elementene i samarbeidet i DNT. Disse bestemmelsene kan da ikke endres uten etter samtykke fra DNT sentralt.

Vedtekter skal gjøres tilgjengelig på foreningens nettsider eller andre egnede kanaler etter hvert som slike utvikles. Vedtektene skal være tilgjengelig for alle.